Ao. 1858. No. 51.
Donderdag 29 April.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 26 April 1858.

Bij Gouvernements - resolutie dd. 19 dezer maand, No. 11, is, onder de nadere goedkeuring des Konings,

a. aan den Heer H. E. van Meerten, verleend een *eervol* ontslag als 2den Luitenant der divisie *Para.*

b. tot 2den Luitenant in gemelde divisie benoemd, de Sergeant J. J. Heijdorn.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1858.
23 April. Van de slavin *Adolphina*, geboren in 1838, dochter van *Martha*, toebehoorende aan J. Mac Intosh privé en nom ux. en A. Dessé.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Derde Afkondiging.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 28 April 1858.

(5393] Ten verzoeke van Johanna Gerhardina Esther O'Ferrall, wordt van haar voorgenomen vertrek uit de kolonie aankondiging gedaan.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Post-Kantoor.

Ter kennis van belanghebbenden wordt gebragt, dat het naar *Curaçao*, per Zr. Ms. Brik *Sperwer*, te verzenden Brievenpakket, **24 UREN** na aankomst van de Koloniale Schroefstoomboot *Paramaribo*, zal worden gesloten.

Paramaribo, den 26 April 1858.

De Ambtenaar tijdelijk belast met de Posterij,
E. C. WESENHAGEN.

POLITIE.

De eigenaar van een' *GOUDEN* **RING**, op de publieke straat gevonden, kan ter terug bekoming zich op het Bureau van Politie aanmelden.

Paramaribo, den 28 April 1858.

De prov. Commissaris van Politie,
G. DUIJCKINCK.

Ter kennis van het algemeen wordt gebragt, dat, te beginnen met den 4den Mei e. k., de TEREGTZITTINGEN van het *Collegie van Kleine Zaken* wederom, in deszelfs lokaal, op het Gouvernements plein, zullen worden gehouden.

De Griffier bij voormeld Collegie,
E. J. VAN WIJHE.

Edictale Citatie.

De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie Suriname, dagvaart bij deze alle bekende en onbekende Crediteuren:

Van Adriaan François Lammens Junior, wegens het provenue van het op den 29n. Januarij 1858 bij executie verkochte Huis en Erf aan de *Buren straat* La. D No. 149, aangekomen hebbende A. F. Lammens Jr. voornoemd.

Om te compareren of gemagtigden te zenden ter *præ et. concurrentie rolle* van het Geregtshof voornoemd, welke gehouden zal worden op Vrijdag den 14n. Mei 1858, des voormiddags om *acht* ure, ten einde aldaar te zien dienen van *Relaas en bijlagen,* — voorts hunne sustenuen van *præ et concurrentie* op te geven, en wijders met den Impetrant voort te procederen als naar regten.

Opdat niemand hiervan eenige ignorantie zoude kunnen of mogen pretenderen, is deze gepubliceerd en geaffigeerd alhier aan Paramaribo, den 26 April 1858.

(5386) SIMON ABENDANON Sz.

(5385) De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie Suriname, zal op Vrijdag den 11den Junij 1858, publiek bij Executie verkoopen:

De Plantaadje **Somerzorg** cum annexis.

De Plantaadje **Driesveld** cum annexis, beiden gelegen in de Tapoeripa kreek, en

Den verlaten Grond **Blokkenbosch** cum annexis, gelegen in de Hoer Helena kreek; allen aankomende Ferrand Whaley en Jan Hudig, te *Rotterdam.*

Paramaribo, den 26 April 1858.

SIMON ABENDANON Sz.

(5394) De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie Suriname, zal over *een* jaar en *zes* weken, dag en datum nader te bepalen, publiek bij Executie verkoopen:

De Plantaadje **Nieuw Mocha** cum annexis, gelegen aan de rivier boven Cottica, aankomende J. M. Bles en A. C. Bles; op den 20n. April 1858 onder Sequestratie gebragt.

Paramaribo, den 26 April 1858.

SIMON ABENDANON Sz.

(5395) De Exploicteur bij het Geregtshof in de kolonie *Suriname*, zal over *een* jaar en *zes* weken, dag en datum nader te bepalen, publiek bij executie verkoopen:

De plantaadje **Picardie** c. a. gelegen aan de rivier *Commewijne*, in de divisie *beneden Cottica*, aankomende William Christie, op den 19 April 1858 onder Sequestratie gebragt.

Paramaribo, den 26 April 1858.

SIMON ABENDANON Sz.

De Hollandsche IJzeren Spoorweg.

Aan het verslag omtrent den Hollandschen IJzeren Spoorweg over 1857 ontleenen wij het volgende:

Sedert den aanvang van 1857, is het geheele dagelijksche beheer vereenigd in handen van den administrateur en verdeeld in drie afdeelingen, elk onder een hoofdbeambte, als: Eerste afdeeling, onder den ingenieur van den weg: het onderhoud der baan; telegraaf en alle onroerende werken, en de dienst der policie en bewaking langs de baan. Tweede afdeeling, onder den ingenieur werktuigkundige bijgestaan door eenen adjunct: de dienst der beweging, het onderhoud van het materieel, de politie der stations en alles wat de eigenlijke exploitatie betreft. Derde afdeeling, onder de orders van den controleur: de dienst der opbrengsten, met de daaraan verbondene controle, zoo op stations als hoofdkantoor. Onder het onmiddellijke toezigt van den administrateur is de algemeene boekhouding en het hoofd magazijn.

De lengte van het spoor op de baan en de stations gelegen is 105,204 Ned. ellen, als: een doorloopend hoofdspoor langs 84,500 ellen; een dubbel spoor tusschen Vogelenzang en Veenenburg, lang 6026 ellen en op de stations, de werkplaats en onderscheidene wisselplaatsen op de baan 14,678 ellen. Gedurende 1857 is de spoorlengte verminderd met 5947 ellen door het opnemen van het tweede spoor tusschen Haarlem en Vogelenzang ter lengte van 7547 ellen, en het vervangen daarvan door korter wisselplaatsen, te zamen lang 16 ellen. Voor spoorwegwisselingen zijn op de stations en baan 70 exentrieken met 108 puntstukken, 14 draaischijven en 13 rolwagens en gezonken sporen. In de baan liggen 98 groote en kleine bruggen, waarvan 12 beweegbaar en ter zijde 39 brugjes over de bermsloten en singel te Delft; waarvan 7 beweegbaar. De spoorweg wordt

doorsneden door 244 overwegen voor rijtuigen en 32 overpaden voor voetgangers. Op de baan staan 1364 telegraafpalen der maatschappij bespannen met: 1o. Een doorloopende draad voor de dienst der maatschappij; 2o. drie doorloopende draden voor de dienst van den rijks telegraaf 3o. eene draad van Amsterdam tot Haarlem voor de dienst van de Ned. telegraaf maatschappij. Eene vierde draad voor den rijks telegraaf wordt gespannen en was op het einde van 1857, van Amsterdam tot 's Gravenhage gereed. Voor de internationale telegraaf maatschappij zijn langs de baan van Amsterdam naar 's Gravenhage de met 4 draden bespannen telegraafpalen geplaatst. Tot den spoorweg behooren: 1o. Bij de zeven steden, de stations met hoofd en bijgebouwen en volledige stations inrigten; 2o. op negen tusschenplaatsen der baan, halten met wachtkamers enz.; 3o. de werkplaats te Haarlem en het stoomgemaal voor de polders bij Rotterdam, 4o. 99 steenen houten woningen en 16 lootsen, magazijnen en bergplantsen,

De spoorweg met de stations en alle onderhoorigheden werd gedurende 1857 in goeden staat onderhouden. Buiten de ambachtslieden, voor speciale werken in dienst te nemen, zijn voor het onderhoud in vaste dienst 102 arbeiders tot spoorligten en 7 ambachtslieden voor onderhoud. De aarden baan tusschen Delft en Rotterdam blijft aan zakking onderhevig, hetgeen het ligten van sporen en gebouwen noodzakelijk maakt. Ter vervanging van de groote brug bij Vogelenzang, wordt eene nieuwe ijzeren brug voor dubbel spoor gebouwd, waarvan de onderbouw, bestaande in twee pijlers, in de vaart, in 1857 is daargesteld, terwijl de bovenbouw in 1858 zal worden uitgevoerd.

Te 's Hage is voor de verbinding van den Electro Magn. telegraaf met het rijks telegraafkantoor, een toestel volgens het systema van Morse in gebruik gekomen.

Het stoom gemaal voor de polders Cool, Schoonderloo en Beukelsdijk, is in goeden staat.

In 1857 is het aantal locomotieven der maatsch. met één vermeerderd, doordien twee locomotieven, *Vesuvius* en No. 21, van den Rijnspoorweg afkomstig, in dienst zijn gesteld en slechts eene locomotief, de *Arend*; bij ruilling is afgegeven. Het materieel bestaat op het einde van 1857 uit 21 locomotieven. In 1858 zullen drie locomotieven vervangen worden door het in dienst stellen van de *Etna*, No. 20 en No. 22 van den Rijnspoorweg afkomstig. Het materieel der rijtuigen bestaat uit 22 1ste klasse, 25 2de klasse, en 89 3de klasse, bevens 75 wagens, te zamen 211 rijtuigen en 3 expressenwagentjes, dus 2 rijtuituigen meer dan in 1856. Van de rijtuigen 3de klasse werden 4 digt gemaakt door de gordijnen te vervangen door ramen. Met dit digtmaken zal allengs worden voortgegaan om in de winterdienst alle digte wagens te kunnen aanbieden. In het algemeen zijn de rijtuigen in een goeden staat en verbeterd, niet alleen inwendig maar ook door het onderbrengen van vele dikker assen en nieuwe wielbanden.

Het materieel der bestelwagens bestaat uit 38 wagens, 6 sleden en 6 kruiwagens.

De locomotieven en tenders hebben in het jaar 1857 in het geheel doorloopen 361,480 mijlen, zijnde voor elke locomotief gemiddeld 18,074 mijlen.

Het aantal mijlen door de rijtuigen doorloopen is geweest 8,714,331 asmijlen.

De gemiddelde grootte der treinen was in 1857 27te assen.

Het aantal treinen gedurende 1857 was 5566 als: gewone treinen 5302, extra treinen voor personen, goederen, vee, enz. 264 zijnde 91 meer dan in 1856.

Het coke verbruik door de locomotieven is 2,930,680 Ned. pond geweest.

Het coke-verbruik was alzoo in 1857 0,58 Ned. pond per doorloopende mijl minder dan in 1856.

Het verbruik van olie en vet voor de dienst der locomotiven is geweest. Olie 9466 kan, vet 471 pond.

Het gebruik van gaz heeft gekost *f* 5,798.07.

Gedurende 1857 had geenerlei ongeval van eenigen ernstigen aard plaats, en bekwam geen der reizigers eenige verwonding of letsel Alleen had men te betreuren het dooden van een' barrièrewachter, in den nacht van 14 Sept. overreden.

De opbrengsten van den spoorweg, in al hare onderdeelen zijn geregeld ingekomen.

De ontvangsten van het reizigers-vervoer bedroegen 977,752 90, terwijl het goederen-vervoer bedroeg 194,595.80.

De vroeger gebruikte plaatsbriefjes voor reizigers zijn, sedert 1 Februarij 1857, vervangen door kaartjes volgens het systema van Edmonson.

Met 1 Junij heeft het vrije vervoer van de aandeelhouders in de voorloopige kosten van den spoorweg geheel opgehouden, als zijnde de 10 jaren sedert de geheele in exploitatie-brenging toen verstreken.

Nadat men uit de ondervinding van vorige jaren meende bespeurd te hebben, dat de uitgifte op Zondagen, van retour-billetten tegen verminderde vracht, wel het aantal reizigers, doch niet het bedrag der opbrengsten deed toenemen, werd besloten in 1857 zulke billetten niet af te geven.

Het getal reizigers was 1,187,824.

Het vervoer van bagage, bestelgoederen, koopmansgoederen, rijtuigen, vee, enz., heeft in 1857 te zamen eene opbrengst geleverd van *f* 214,805.25.

Gedurende het jaar 1857 werden overgebragt 11,802 telegrafische berigten. Onder deze opgave zijn begrepen de berigten, welke van het rijk en van de Rotterdamsche telegraaf-maatschappij zijn overgenomen.

Komt eenmaal de Hollandsche ijzeren spoorweg, welke uit een locaal vervoer reeds zoo aanzienlijke opbrengsten geniet, in meer onmiddelijke verbinding met de buitenl. spoorwegen, dan zal ongetwijfeld het voordeel, zoowel als het nut der onderneming zeer vergroot worden. De raad van administratie verzuimt dan ook niet pogingen te doen, die zulk eene naauwere verbinding kunnen ten gevolge hebben.

Omtrent de geldmiddelen van de maatschappij over het exploictatiejaar 1857, vinden wij in het verslag de volgende bijzonderheden:

De opbrengst van het reizigers-vervoer heeft ruim *f* 22,600 meer bedragen dan in 1856. Het vervoer van goederen, vee, enz. bragt ruim *f* 11,300 meer op dan in het vorige jaar. De electr. magnet. telegraaf had eene opbrengst van ongeveer *f* 260 minder, waarvoor geene andere oorzaak te vinden is, dan dat door de uitbreiding van den rijks-telegraaf, die van den spoorweg minder op den voorgrond staat. De diverse baten hebben ongeveer hetzelfde bedrag opgeleverd als in het vorige jaar. Door de hooge intresten, die in de tweede helft van het jaar te bedingen waren, hebben de disponibele gelden ruim *f* 2400 meer rente kunnen opleveren dan over 1856. Over 1857 hebben de gezamenlijke ontvangsten ongeveer *f* 36,000 meer bedragen dan in het vorige jaar. Het onderhoud van den weg heeft over 1857 ongeveer *f* 15,000 meerder gekost dan in 1856. Het onderhoud der stations heeft ongeveer *f* 22,000 minder gekost dan in het vorige jaar De locomotiven hebben eene uitgaaf gevorderd van ongeveer *f* 1300 minder dan in 1856. De algemeene uitgaven voor rijtuigen zijn ruim f9000 minder geweest dan in het voorgaande. De uitgaven voor de algemeene dienst bedroegen ruim f 2000 minder, door dien het tractement van den ingenieur over de laatste 5 maanden van 1857, door zijne aftreding verviel.

Even als in het vorige jaar heeft de verpligte uitloting van 21 obligatien in de geldleeningen plaats gehad, en is wederom hierdoor de jaarlijksche rentelast met 945 verminderd. De winst over 1857 door de exploitatie-rekening en balans aangewezen, bedraagt f260,369.12 waaruit, onder goedkeuring der algemeen vergadering, per aandeel uitbetaald kan worden een dividend van f 40, overlatende als saldo voor volgende rekening f 369.12.

Niet onopgemerkt mag worden gelaten, dat voor een aanzienlijk bedrag de uitgaven gestrekt hebben, ter uitbreiding en voor verbetering van materieel en inrigtingen, noodzakelijk geworden door het vermeerderd vervoer en het te gemoet komen aan billijke eischen van het publiek. Zulke uitgaven, welke moeten dienen om toenemende opbrengsten in volgende jaren uit te lokken, vermeerderen de waarde der onderneming en zijn geen verloren onkosten van exploitatie.

Welk nieuws is er?

»*Welk nieuws is er?*" ziedaar eene vraag die sedert de vroegste tijden af, de menschen in den mond is geweest, — en die vraag is een niet onaardig bewijs van de zucht tot voortdurenden vooruitgang, die, men ontkenne het of niet, aan het menschdom is ingeschapen. — Jammer maar, dat die vraag te dikwijls de uitdrukking is eener bloote *nieuwsgierigheid*; of, wanneer zij ernstig gemeend wordt, uitsluitend *politiek* nieuws bedoelt. Een onderzoek b. v. naar het *industrieele* of *handelsnieuws*, naar zoovele vorderingen en nieuwe toepassingen van wetenschappen, die elkander thans bij den dag opvolgen, wordt maar uiterst zelden onder die dagelijksche vraag verstaan. En, voor die gevallen, waarin de sprekers daarop een volledig antwoord zouden kunnen geven, wordt dat antwoord nog dikwijls, *uit eigenbelang* verzwegen. — Stel b. v. dat twee *kruideniers* elkander ontmoeten, waarvan de eene aan den anderen vraagt: »*Wat is er voor nieuws?*", dan zal de aangesprokene cordaatweg antwoorden: »*och, niets*," hoewel hij vervuld is met een berigt, dat den anderen kruidenier stellig zou interesseren, namelijk van het aankomen eener aanzienlijke partij waren, die tegen *lage prijzen* worden gepresenteerd. Evenmin zal hij vertellen, dat hij in de vorige week de ontdekking heeft gedaan om *vruchtensuiker* onder de *rietsuikers* te mengen, welk bedrog niet zoo gemakkelijk kan ontdekt worden, als een vermenging met rijstmeel, ... en spoedig raakt

het gesprek tot de orde van den dag. De industrieelen zelve vermijden alzoo dikwijls de onderwerpen van hun vak, omdat *»men niemand wijzer moet maken dan hij is,"* — en de massa der menschen *»wij"* in het algemeen, hebben doorgaans een te weinig *practische* opvoeding gehad om genoegzame belangstelling in de nijverheid wereld te stellen. En zoo behoort het inderdaad tot de bijzonderheden, wanneer er in het dagelijksch leven gesproken wordt over *wetenschappelijke* zaken, hoewel zij toch genoegzaam ingrijpen in het werkelijke leven, en dikwijls vrij wat meer nut zouden doen, dan het redetwisten over de handelingen der Tweede Kamer. Honderden spreken over politiek, hoewel zij er geen het minste begrip van hebben, doch over zaken te spreken, die *hen* aangaan, en daar zij dus perfect goed in te huis zijn, dat rekenen zij dikwijls als schade in hunne beurs.

Maar *»de tijden veranderen, en wij veranderen met hen"*, althans wij behooren met hen te veranderen, zoo wij aan onze bestemming van doorgaande verbetering willen voldoen. De rigting van onze natie, wij mogen er gelukkig op verwijzen, wordt van jaar tot jaar meer *industrieel*, men wil in den tegenwoordigen tijd ook wel *iets* weten van *ontdekkingen* en *uitvindingen*, en het is daarom, en bepaald om dien geest aan te wakkeren en behulpzaam te wezen, dat wij, onder den titel van *»Welk nieuws is er"* eenige bijdragen opnemen, die betrekking hebben op het nieuws der industrieele en wetenschappelijke wereld. De bronnen daarvoor zijn genoegzaam, want aan uitvindingen, verbeteringen en ontdekkingen is geen gebrek: getuige daarvan de lijsten der zaken, welke in Engeland alleen *»registered"* zijn, om het eigendomsregt der uitvinders te verzekeren.

Sedert de uitvinding der telegrafie, door middel van den Galvanischen stroom, zijn er jaren verloopen, vóór het algemeen eigenlijk wist, wat toch wel een *telegraaf* was, en de kennis dier toestellen bleef nog alleen tot den wetenschappelijken man beperkt. Later, toen Nederland zich mogt verheugen in de invoering van eenen rijkstelegraaf, die de voornaamste plaatsen, zoowel onderling als met het buitenland verbond, is het onderwerp bepaald ter sprake gekomen, en elkeen die tegenwoordig zich op eene beschaafde opvoeding mag beroemen, weet ten naastenbij hoe de werking van die instrumenten is. Al is dat begrip nog niet volkomen, zoo is het voldoende, als men het hoofddenkbeeld slechts vat; elkeen kan geen geleerde wezen, maar het denkbeeld van vroeger, dat het berigt in den vorm van een brief, langs den draad vloog, is dan toch algemeen verdwenen. Een reuzenstap in de toepassing van den galvanischen stroom, werd gedaan door Bonelli, en wel door aanwending bij het weven van damast, en door het seinen met beweeglijke stations.

Het damast, dat ons zoo menigvuldig tot versiering van tafel of kamer dient, werd, en wordt ook nog, met de Jacquard machine geweven. Voor elken draad die ingeslagen wordt is eene kaart noodig. Er zijn b. v. patronen van damasten tafelkleeden, waarvoor 14.000 kaarten noodig zijn, en men kan zich gemakkelijk verbeelden, dat dit een groot bezwaar dezer werktuigen is, want de kaarten moeten van stevig bordpapier gemaakt worden, en één voor één, door middel van een daarvoor bestemd werktuig, met gaten worden doorboord. Elke kaart kan slechts eenmaal dienen, want voor een ander patroon is zij onbruikbaar.

Bij de machine Jacquard-Bonelli zijn de kaarten geheel vervallen, en door een cylinder met pennen vervangen geworden. De verschillende tuimelaars die de kettingdraden moeten ligten om het patroon te voorschijn te brengen, worden door den galvanischen stroom geregeerd, en het verbeterde werktuig is eenvoudiger, werkt goedkooper, gemakkelijker en niet minder naauwkeurig.

De andere toepassing van den galvanischen stroom die de ridder Bonelli heeft gemaakt, bestaat in het seinen met beweegbare stations. Hij is op de gedachte daarvan gekomen, door het zoo dikwijls tegen elkander botsen van spoortreinen, en wenschte door den galvanischen stroom deze ongelukken te verhoeden. Zijn denkbeeld is verwezenlijkt op de proeflijn tusschen Turin en Truffarello, en heeft goed voldaan.

In plaats van een ijzeren draad langs den weg te spannen, gelijk voor de gewone telegrafen het geval is, wordt er een ijzeren staaf op porceleinen paaltjes, tusschen de beide sporen gelegd. Deze ijzeren staaf heeft bij de stations aangesoldeerde draden, die naar de aldaar geplaatste toestellen geleid zijn. De stations hebben dus met elkander gemeenschap, en de in beweging zijnde spoortreinen, eveneens, want aan elke trein is een waggon vastgehaakt, die aan den onderkant voorzien is van ijzeren veeren die op den staaf drukken, en waaraan draden zijn vastgemaakt, die met den telegrafischen toestel in den waggon aanwezig, in verbinding zijn gebragt.

Als dus een station of een rijdende trein een sein geeft, zullen al de toestellen, die met den tusschen de rails geplaatsten hoofdstaaf in verbinding zijn, het sein ontvangen. Twee spoortreinen die elkander naderen, kunnen dus elk oogenblik met elkander spreken, en hunnen loop stuiten, bij aldien zij op hetzelfde spoor mogten zijn. Er waren nog eene menigte bezwaren te overwinnen, zoo als het oversteken van zijwegen, het zorgen voor eene goede verbinding bij spoorwisselingen en spoorkruisingen, het doorvoeren van den staaf langs de stations en dergelijke ondergeschikte zaken meer, doch volgens de berigten, zouden deze hinderpalen bijna geheel uit den weg zijn geruimd.

De keizerlijke staatsdrukkerij te Weenen heeft in den laatsten tijd, dank zij de onvermoeide pogingen van den verdienstelijken directeur Auer, uitmuntende toepassingen gemaakt van den galvanischen stroom, ten dienste van boek en plaatdrukkerij. De tentoonstelling van typografie, bij gelegenheid van de onthulling van Laurens Koster's standbeeld te Haarlem gehouden, deed zien, dat ook deze toepassingen in Nederland meer en meer veld winnen. De laatst gehoudene tentoonstellingen te Munchen en te Parijs leverden de bewijzen, dat de galvanische stroom ook gebruikt wordt tot artistieke doeleinden, terwijl het Instituut te Petersburg, dat in een jaar honderd zeven en twintig Ned. pond goud langs den galvanischen weg heeft verwerkt, niet onopgemerkt voorbij mag worden gezien, als een van die inrigtingen waar een uitnemend gebruik van de schoone uitvinding gemaakt wordt.

Een der laatste toepassingen van den galvanischen stroom heeft betrekking op de vischvangst. Indien men de draden, verbonden aan de polen eener galvanische batterij, aan de einden voorziet van een puntig gesneden stuk harde coke, dan zal er wanneer de stroom tusschen die punten doorgaat, een zeer schitterend licht ontstaan, en het is dat licht, hetwelk men voor de vischvangst benuttigt.

In verschillende landen bezigt men vuren op de schepen, ten einde den visch te lokken, en het is Dumoulin wien de eer toekomt, daarin verbeteringen aangebragt te hebben.

Verbeeld, u lezer! een glazen bol, voorzien van twee tegen over elkander staande openingen; in elke opening is een' koperen buis gestoken, die binnen in den glazen bol een stukje coke bevat. De openingen zijn daarna waterdigt gesloten, en aan de kokers zijn koperdraden gesoldeerd, met gutta percha bekleed.

De bol met de draden voorzien, wordt op eene zekere diepte in het water nedergelaten, en de einden der draden, op eenigen afstand met de polen eener galvanische batterij in aanraking gebragt, waardoor dus te midden van het water een zeer helder licht ontstaat. De visch zulks ziende komt nieuwsgierig op het licht af, en verzamelt er zich rondom. De visschersvaartuigen scharen zich in een kring om het licht, en zetten hunne netten uit, zoodanig dat de visch als het ware door een hekwerk van touw is ingesloten. Na verloop van eenigen tijd verbreekt men de verbinding van den draad met de batterij, het licht gaat plotseling uit en de visch, verblind door 't licht en de daarop gevolgde duisternis, raakt bij menigte in de netten verward.

Dumoulin wil weder verder gaan, en het galvanische toestel tevens bezigen tot het seinen van schepen, doch hiervan zijn de berigten nog te onbeduidend om er iets van mede te deelen.

Wilde ik voortgaan met de toepassingen van den galvanischen stroom te vermelden, er zou zeker geen plaats overschieten voor iets anders, dus voor 't oogenblik hiermede basta.

(*Economist*).

Uitvindingen.

Eene goedkoope manier om ijzeren buizen of pijpen te gieten is in Duitschland geoctrooijeerd. Waltjen en Comp., te Bremen, hebben een vormwerktuig uitgevonden, waarmede zij elke vijf minuten een ijzeren pijp kunnen vormen van negen voet lang, van drie tot zes rijnl. duim middellijn. Er is eene berekening bijgevoegd van de kosten die noodig zijn om 100 pond ijzer te vergieten en die zijn buitengewoon laag; de ondervinding zal moeten leeren of dit inderdaad zoo is. De complete machine voor drie tot zes duims pijpen, kost ongeveer 4000 gulden.

Hoe lang heeft men al niet van de watervrije *zwavelzure kalk* gebruik gemaakt, en wel gemalen en gebuild, onder den naam van *gips* of *pleister*, om alle soorten van voorwerpen te gieten? Het woord gieten sluit reeds in zich dat de massa bij de bewerking vloeibaar moet wezen. En zoo is het ook. De gips wordt met water aangemaakt, en is na eenigen tijd stijf en hard, zonder echter stevig genoeg te zijn, om voortdurend aan den invloed van den dampkring wederstand te kunnen bieden.

Eene menigte architectonische voorwerpen worden van pleister vervaardigd, maar alleen voor gebruik binnenshuis. Het was reeds lang de wensch van velen, om de pleister zoodanig te kunnen bewerken, dat zij aan de verschillende invloeden van den dampkring wederstand konde bieden. Men trachtte dit doel te bereiken door eenige andere stoffen met de gips te vermengen, maar hoeveel proefnemingen men op die wijze ook in 't werk stelde, zij bleken alle vergeefs te

zijn, dewijl zij aan het voorgestelde doel niet konden beantwoorden.

Een Italiaan die voor het zelfde doel proeven in 't werk heeft gesteld, is echter gelukkiger geweest dan zijne voorgangers, wijl het hem mogt gelukken, eene doeltreffende bearbeiding van de gips daar te stellen.

De handelwijze door den heer Abate te Napels aangegeven, berust op de eigenschap der pleister om, ook met minder water dan gewoonlijk gebezigd wordt, eene stevige, harde, steenachtige massa te vormen, die, gelijk eene driejarige ondervinding heeft geleerd, tegen de invloeden van den dampkring bestand is. Om voorwerpen te vervaardigen, wordt de gemalen pleister in een trommel gebragt, die eenige overeenkomst heeft met onze koffijbranders; deze wordt rondgedraaid, terwijl er alsdan zóóveel stoom in wordt toegelaten als noodig is om aan de pleister de vereischte hoeveelheid water af te geven. Dit punt bereikt men spoedig, en zoodra het bereikt is, (hetgeen men door wegen bepaalt) wordt de nog poedervormige gipsmassa in vormen gebragt, en daarop aan eene sterke drukking met de waterpers onderworpen. Na verloop van eenige minuten is de poedervormige gips tot eene steenharde massa overgegaan, en het voorwerp is voor het gebruik gereed.

Bezoeken van Engelsche Vorsten.

In vroegere jaren waren de vorsten van Engeland zoo weinig gewoon bezoeken buiten 's lands af te leggen, dat, derhalve de gedurige reizen der eerste twee Georges, naar Hanover, hunne opvolgers Engeland bijna niet verlieten. George III bleef gedurende zijn geheele leven in Engeland en trok slechts heen en weer tusschen Windsor, Kew en Weymouth. Eenmaal was hij te Oxford, doch hij bevond zich nimmer ten noorden van Cheltenham. George IV was evenmin een reiziger en bezocht eerst op zijn 60ste jaar Schotland en Ierland. Willem IV zette na zijne troonsbestijging geen voet buiten Engeland. Het bezoek van koningin Victoria, in der tijd aan Lodewijk Philips gebragt, bragt eene verandering in deze eentoonigheid en leidde sedert tot veelvuldige bezoeken van gekroonde hoofden.

Merkwaardig Natuurverschijnsel.

Te Hull heeft zich de verschijning voorgedaan van natuurlijk gas, bij gelegenheid van het boren van een put. Op 48 voeten diepte stootte men op eene bedding veengrond van drie voeten dik, liggende op kiezelsteen, gebroken vuursteen en de overblijfselen van zee-schelpdieren. Bij het opspuiten van water met fijn zand kwam de werkman, die overtuigd was dat gas en niet de kracht van het water oorzaak der opwerping was, op de gedachte om het aan te steken, met dat gevolg dat er eene vlam van twee ellen hoogte ontstond, terwijl de opwerping van het water tevens aanhield. Vervolgens werd eene pijp van drie duim diameter en zes voet hoog aangebragt op die, welke slechts weinige duimen boven den grond uitstak, en het water, benevens het gas steeg gedurende eenigen tijd evenzeer naar boven waarna het gas opreés. De hoeveelheid gas die zich ontlastte werd berekend genoegzaam te zijn om al de straten van Hull, (welke 100,000 inwoners telt) te verlichten en het gas schijnt dezelfde stof of vuurdamp te zijn, die zoo dikwijls ongelukken in de mijnen veroorzaakte. De vlam vertoonde zich zuiverder dan die welke door koolwaterstofgas werd voortgebragt, en deskundigen schrijven het ontstaan van dit gas, dat zuiverder is dan gewoonlijk, toe aan de ontbinding van plantenstoffen, op het tijdstip van overgang tot kool. Zoodra de boor dieper zonk dan de bedding veen en tot de rotslaag naderde, hield de toevoer van gas op, doch deze kan natuurlijk hersteld worden, door de pijp weder op de vereischte diepte van het veen te brengen. Onlangs werden 21 gaspitten aangestoken met het beschreven gas, zonder dat men eenen gasmeter bezigde.

Het tijdschrift *Spectator* maakt de opmerking, dat in de drie voorafgegane eeuwen de jaren, in welke het jaartal even als het tegenwoordige met 58 eindigde, hoogst gewigtig in de Engelsche geschiedenis geweest zijn. Men moet wel, zegt de steller, geene ernstige voorspellingen voor de toekomst van het tegenwoordige jaar daarop bouwen, maar de zaak verdient nogtans de opmerkzaamheid. In 1558 werd, ten gevolge van het vroegtijdig afsterven van Koningin Maria, Koningin Elisabeth ten troon verheven; die vorstin, met zoo vele uitstekende hoedanigheden om wèl te regeren en om de Protestantsche kerk op hechte grondslagen te vestigen. In 1658 baande de dood van den protector Cromwell den weg voor de restauratie, en in 1758 zag William Pitt de oudere, na een tijdvak van volksrampen en vernedering, zoo als de Engelsche geschiedenis er geen tweede weet aan te wijzen, zich zelven ten laatste in het onbetwist bezit van het bewind en ving de uitvoering zijner nieuwe en grootsche plannen aan, welker verwezenlijking alle leed binnen drie jaren tijds deed wijken, Engeland de eerste plaats in Europa deed innemen en den grondslag van dat rijk legde, hetwelk sedert dien tijd bestendig is uitgebreid. En nu in 1858, moet het beslist worden volgens welke beginselen en op welken voet een gedeelte des rijks beheerd zal worden, dat al de overige gedeelten vier malen in bevolking overtreft, weshalve het vooruitzigt, dat ook dit jaar hoogst gewigtig voor de toekomst zijn zal, reeds daarom alleen meer is dan een bloot vooroordeel.

Onlangs procedeerden tien apothekers, te Angoulême, tegen een homoeop. geneesheer, dr. Moreau, omdat deze homoeopatische geneesmiddelen uit eene homoeop. apotheek te Parijs had laten komen, dewijl te Angoulême zulk eene apotheek niet bestond. De regtbank te Angoulême verklaarde die aanklagt ongegrond. De zaak kwam voor het hof van Bordeaux. Gelijk vonnis, en wel op grond dat de wet van 21 Germinal, jaar XI, op het onderhavige geval van geen toepassing was, dewijl destijds toen die wet gemaakt werd, nog geen homoeopathie bekend was en de wet dus daarop niet van toepassing zijn kon; dat een homoeop. geneesheer te willen dwingen om zijne geneesmiddelen te Angoulême te laten bereiden, waar geen zoodanige apotheek is, met een verbod van de homoeopathie gelijk zou staan en dat eindelijk de klagers geen regt hadden op de bereiding van homoeopathische geneesmiddelen, dewijl de daartoe vereischt wordende studien in gezegde wet niet voorgeschreven zijn. Het hof van cassatie, waarnaar de apothekers zich nu wendden, verklaarde de wet van 21 Germinal van toepassing en casseerde het vonnis van het hof van Bordeaux. Nu kwam de zaak voor het keiz. geregtshof te Pontiers, dat dr. Moreau geheel vrij sprak en de apothekers in de kosten veroordeelde.

Scheepvaart.

UITGEKLAARD.

Den 27 dezer, de Nd. Am. Brik *Martha Worthington*; kapt. S. Center, naar Boston, lading: 226 vaten Melassie 28,588 gallons, 15 vaten Suiker 18,558 pond, 3 balen Kakao 420 pond en 23 vaatjes Lemmetjes.

Idem, de Eng. schoener *Golden Rule*, kapt. H. G. Windsor, naar Demerarij, lading: de voor exportatie aangebragte 50 balen rijst en 40 vaten Bier.

ADVERTENTIEN.

De vroeger geannonceerde verkoop van het **HUIS** en **ERF** aan de *Keizer straat*, N. W. La. A No. 144, O. W. La. No. 40, thans bewoond door den Heer A. D. PINEDO, zal alsnu plaats vinden op VRIJDAG den 29 dezer, des morgens ten 9 ure, door- en ten huize van den Vendumeester J. C. GOMPERTS.
[5422)

TE KOOP

Zevenachttiende aandeelen in de Suiker Plantage **Boxel** en in de Katoen Plantaadje **Mary'shope;** de eerste gelegen aan de rivier *Suriname* en de tweede in *Coronie*;— beiden in een' goeden staat, in den laatsten tijd aanmerkelijk verbeterd en zeer rentgevend.

Nadere informatien te bekomen bij den Heer GEo. PRINGLE.
(5424) WASH. WILMANS.

Kapt. P. KEUZEKAMP,

voerende het Nederl. fregatschip *Twee Gezusters*, waarschuwt een ieder **geen CREDIET** te geven aan de equipage van voormelden bodem, aangezien hij noch zijn onderhebbende bodem daarvoor aansprakelijk zal zijn. [5423]

Gedrukt bij **J. C. Muller Az.**

Het Abonnement is per jaar . . . f 20—
voor zes maanden . . » 11—
» drie » . . » 6—
Voor elk afzonderlijk nommer der Courant . . . »—25
De prijs der Advertentien is per regel »—20